

Marcelijaus Martinaičio eilėraščio „Ašara,-dar tau anksti nusirist į smėlį“ interpretacija

Marcelijaus Martinaičio kūryba yra įdomi, keista, pilna visokiausių rašymo įvairovių, stilių, netikėtų minčių šuolių, kurios suteikia naujų nuotaikų, minčių, prasmų kūriniai. Poeto pamatyti vaizdai, veiksmai, praeitis ir dabartis, lietuvių literatūra ir tautosaka perpinama į naujas, literatūros meno kryptis. Jos Marcelijaus Martinaičio kūrybą nuspalvina modernizmo atspalviu, suteikia absurdiškumo, ironijos, pašiepimo. Tačiau poetas per daug nenutolsta nuo žemdirbiškos pasaulėjautos, kuri išsiveržia gimtų laukų vaizdais, ilgu duonos „keliu link stalo“, namų aplinkos atsiminimais, senelės darbais, vaikystės nuotaikom ir ašaromis, kurios žmogų lydi visą gyvenimą, kaskart įgaudamos vis kitokį atspalvį, toną, reikšmę, išraišką. Metų laikus, saulę, dangų ir vėją poetas įpina į savo kūrybos raštus, kuriuose jie įgauna visai kitokią, išraiškingesnę reikšmę. Šių raštų visuma sukuria nepakartojamą M. Martinaičio vidinį, savitą poetinį pasaulį, kuriame gali grįžti į praeitį ar stebėti šiandienos tėkmę. Eilėraščiuose viskas pažįstama, bet kartu ir nauja, netikėta. Poeto kūryba mus žavimi savo atvirumu praeičiai ir dabarčiai, todėl turi didelę trauką.

Ašara – tai išraiškos priemonė, jausmų, emocijų atspindys. Vidinio pasaulio nepamatysi, neįsitikinsi jo tikrumu, skaistumu, tačiau ašara jį paverčia matomu, apčiuopiamu, realiu. Ji eilėraštyje aukštinama, sugyvinama (personifikuojama). Tai pagrindinis kūrinio objektas, kuris aprašomas visame eilėraštyje. Į ją kreipiamasi asmeniškai. Kreipinys „tu“ kartu parodo ir ašaros paprastumą. Prašoma dar „nususirist į smėlį“. Prašoma dėl to, kad jos dar „neužkastų“. Tai parodo lyrinio subjekto prisirišimą, artumą jai. Pirmasis posmelis netradicinis, trijų eilučių, tačiau įžanga į eilėraščio turinio dėstymą aiški, konkreti. Vėliau lyrinis „aš“ prašo ašaros nepalikti „namų, senelės akinių, atminimų užstalėj, rožančiaus, žemės nepabaigiamų darbų“. Tai svarbiausi jo daiktai, kurie sukelia prisiminimus. Jų visuma atskleidžia namų erdvę. Ji jauki, šilta, nukelianti į praeitį. „Žemės nepabaigiami darbai“ – mieli rūpesčiai. Jie leidžia pajusti gyvybę, kylančią iš žemės, prisidėti prie jos dygimo, augimo. Liepimas pasivyti „išeinančius“, „karštai išbučiuoti jų kojas“ rodo ašarų svarbumą, jų sugyvinimą – tai eilėraštyje esanti personifikacija, o kojų išbučiavimas yra tarsi meilės, atgailos ritualas. Jeigu antrajame posmelyje prisimenami „išeinantys“, tai trečiajame didžiausias dėmesys skiriamas vaikui: „Vaiko nepalik, iš jo akių pėdsaką nuvesk jam iki žemės“. Tai Marcelijaus Martinaičio „netikėtumas“. Prašymas „nuvesti pėdsaką iki žemės“- tarsi kūrimas likimo, ateities, gyvenimo, vilties. Ašara yra viltis, „vienintelis regėjimas“ akliems. „Akklasis“ – tai aklas fiziškai, tačiau stiprus vidiniu dvasiniu pasauliu žmogus. Taip pat maldaujama „susimilti (pasigailėti) ant mūsų – ant luosų, ant nelaimingų...“. „Luošieji“, „nelaimingi“- fiziškai, tačiau dvasiniame pasaulyje jie stiprūs. Ketvirtajame posmelyje lyrinis subjektas ašarą lygina su „gyvybe“, „vabalėliu“. Tai gamta. Ji taip pat beldžiasi į kiekvieno jausmus. Lyrinio „aš“ prašo, kad ji neužšaltų „kaip eketė širdy“. „Eketė širdy“- vienintelė neužakusi širdies atvirumo vieta, kuria dar galime sužadinti žmogaus jausmus, meilę. Esantis posmelio kontekstas leidžia tiksliai suprasti tikrąsias žmogiškąsias vertybes. Lyrinis subjektas, ašaros prašo pasitikt „ir didelį, ir mažą“. Ji kaip beraščių „išmintis“- šilta. Šilta dvasiškai. Kūrinio laikas neįvardytas, nes ašara aplanko visus, bet kuriuo metu. Paskutiniajame posmelyje ji sugyvinama, išaukštinama, kad yra „greita“, kad „kiekvieną apeina, apvaikšto“.Jai visi žmonės vienodi. Eilėraščio pabaigoje išryškėja kūrinio kulminacija – lyrinis „aš“ pajunta, kad ašara eina per jo veidą, „lyg per sodą iškirstą“. Tai lyrinio subjekto jausmų pabudimas, pakilimas į dvasinę aukštumą.

Pastabos(komentaras). Ši interpretacija turi akivaizdžių struktūros trūkumų:

- 1. Per ilgą įžangą(joje surašyti M. Martinaičio kūrybos bruožai teisingi, tačiau jų per daug, be to, įžangoje nenusakoma interpretacijos(dėstymo) kryptis(aspektai), netinkamai pereinama prie dėstymo)**
- 2. Netinkama pabaiga, tiksliau- jos iš viso nėra.**

3. Dėstymas neskaidomas pastraipomis.